Kohezijska logika -

definiranje realnih ciljeva LRS i kreiranje akcijsko-financijskog plana

Marija Bistrica, 12.02.2016.

Rad LAG-a sufinanciran je sredstvima Europske Unije iz Europskog fonda za poljoprivredni razvoj, Podmjera 19.1. „Pripremna pomoć“ u okviru Mjere 19 „LEADER – CLLD“ iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020., Udio sufinanciranja 90% EU, 10% RH
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj: Europa ulaže u ruralna područja

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Objašnjenje kratica:

- PRR – Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020.
- OA – Osnovna analiza stanja ili značajke područja
- TO – tipovi operacija – provedbene aktivnosti mjera
- LFM – Logička matrica (eng. *Logical Framework Matrix*)
- WP – radni paket – grupa aktivnosti za postizanje rezultata, zadnji osnovni element logičke matrice (eng. *Work package*)
- CMES indikatori – indikatori izlaznih pokazatelja provedbe Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (eng. *Common Monitoring and Evaluation System*)
- SOP – Sporazum o partnerstvu za Hrvatsku za razdoblje 2014.-2020.

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Stateški ciljevi

Opis ciljeva LRS te integriranog i inovativnog karaktera LRS uključujući jasne i mjerljive indikatore za izlazne pokazatelje ili rezultate

Vertikalna razina!

Opis ciljeva

Od razvojnih problema i potreba do strateških ciljeva

Razvojni problemi, potrebe - koji proizlaze iz OA, SWOT-a i zaključaka analize mogućnosti i razvojnih potreba

Strateški ciljevi, mjere odn. aktivnosti

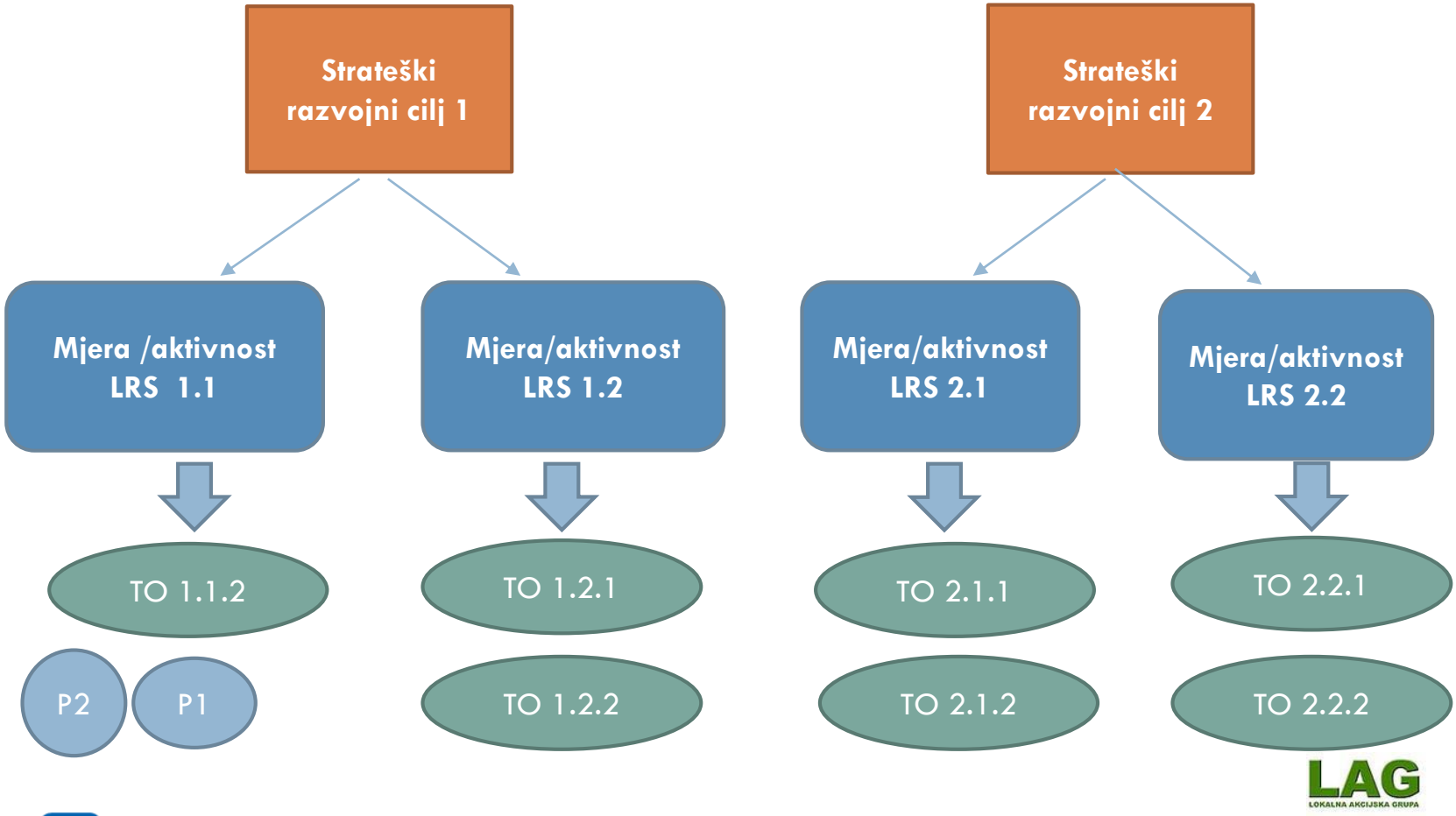
Strateški ciljevi se definiraju kao odgovor na identificirane razvojne probleme i potrebe utvrđene analizom stanja i SWOT analizo

Preporuka MP je da razinu naznačenih „aktivnosti" (u Vodiču za izradu LRS) nazovete MJERE kako bi vam bilo lakše izraditi/pratiti LRS

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Opis ciljeva LR/CLLD strategije

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA

ZELENI BREGI

Što su ciljevi – definiranje

- cilj je sažeta izjava koja opisuje planiranu promjenu koju treba postići
- cilj je planirana i mjerljiva namjera (očekivani krajnji rezultat) rada kojem prethodi ostvarenje jednog ili više podciljeva (u našem slučaju – Mjere (aktivnosti) također planiranih i mjerljivih, a svi imaju određeni rok
- kvaliteta ciljeva i mjera ovisi o tome koliko oni "pogađaju" i zbivanja i trendove koje nameću sustavi u okružju ili koji se događaju u okružju

Razmisliti:

- jesu li ciljevi LRS u skladu sa specifičnim ciljevima PPR-a (prioriteti PRR)?
- što želimo i realno možemo (unutar vremenskog okvira provedbe) njima postići?
- njihova veza s mjerama, tipovima operacija i projektima?
- možemo li pratiti uspješnost i utjecaj na razvoj?
- u kojim područjima zaostajemo - (iz osnovne analize i SWOTA-a) – što moramo jačati?
- s kim se uspoređujemo?

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Što su ciljevi – definiranje

Kakvi trebaju biti strateški ciljevi?

- biti **mjerljivi** (kako bi se mogla procijeniti njihova ostvarljivost)
- biti **ostvarivi** (imati minimum prihvatljive razine izvodivosti)
- biti **jasno formulirani** (općenite ciljeve treba izbjegavati)
- imati **određeni rok** ostvarenja
- biti **sukladni** među sobom
- biti **sveobuhvatn**i
- biti **društveno** prihvatljivi

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Što su ciljevi – definiranje

Provjera realnosti strateških ciljeva.

Jesu li ciljevi:

- svrsishodni s obzirom na razvojne potrebe (OA), snage slabosti i prilike, prijetnje (SWOT) ?
- usklađeni s ciljevima PRR-a?
- fokusirani na prioritetna područja razvoja s obzirom na resurse i potencijale?
- njihova ostvarenja istodobno rješenja za više razvojnih potreba (multiplikativni i integrirani pristup)?
- njihova ostvarenja od utjecaja za rast i razvoj realnog sektora?
- njihovi rezultati održivi?
- za njihovu realizaciju dovoljni provedbeni kapaciteti (resursi)?
- za njihovu realizaciju potrebna multisektorska partnerstva?

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Što su ciljevi – definiranje

Bitne značajke ciljeva:

- **relevantnost** (važnost i snaga informacija te njihova potpunost)
- **opravdanost** (utvrđivanje opravdanosti predložene vizije,ciljeva i mjera)
- **konzistentnost** (dosljednost i jasnoća ciljeva, prioriteta u odnosu na viziju razvoja)
- **koherentnost** (ocjena sinergije između ciljeva, unutarnje logike, tj. povezanosti i komplementarnosti prioriteta i mjera, i vanjska: ocjena usklađenosti s PPR i s drugim razvojnim strateškim dokumentima
- **učinkovitost** (provjera da li su predložene aktivnosti te iskazani troškovi dostatni za ostvarivanje strategije u zadanom roku)

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Što su ciljevi – definiranje

Objašnjenje za svaki cilj (koji mora imati svoje rezultate koji se njime žele postići):

- relevantnost cilja u odnosu na situaciju u području LAG-a; potrebno je navesti u nekoliko rečenica potrebe i probleme koji su relevantni za pojedini cilj
- očekivani načini postizanja cilja; potrebno istaknuti koje će probleme obuhvatiti određeni cilj i koji će biti postignuti rezultati, uz objašnjenje načina na koji će se postići navedeni rezultati; ovo je osnova za definiranje mjera kojima se rezultati postižu a njima je time postignut i cilj
- dosljednost ciljeva – kratko objašnjenje usklađenosti svakog cilja s ciljevima i mjerama u PRR-u, ŽRS-u i drugim strateškim dokumentima
- **relevantni pokazatelji specifičnog cilja su i pokazatelji postignutih rezultata**

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Realni ciljevi

Ciljevi SMART

1. **specifični** – jasno se navodi na što se strategija usmjerava i kojim sredstvima
2. **mjerljivi** – sadržavaju polazište za mjerenje i mjerljivi cilj, bilo da su izraženi u smislu količine ili u smislu kvalitete
3. **ostvarljivi** – tehnički su ostvarljivi u okviru predložene strategije
4. **realni** – u smislu osiguranih resursa, vremenskog okvira, veličine ciljnih skupina, itd.
5. **vremenski ograničeni** – sadržavaju vremensku skalu i datum do kojeg bi cilj trebao biti postignut

Uspostaviti hijerarhiju ciljeva

ne može se sve postići odjednom - zajednica mora zajednički odlučiti koji su najvažniji ciljevi te odabrati aktivnosti koje će najviše doprinijeti njihovom postizanju

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Indikatori (pokazatelji) LRS

Indikatori (pokazatelji) ostvarenja rezultata

Pokazatelji (indikatori) očekivanih rezultata (time i ciljeva):

- **pokazatelji rezultata ciljeva kvantitativno prikazuju ostvarenje mjera/aktivnosti LRS**
- koriste se za praćenje koji od ciljeva je postignut (ili će biti postignut)
- rezultat predstavlja specifičnu dimenziju napretka kojim se potiče provedba određene politike, tj. ono što se namjerava promijeniti, uz doprinos osmišljenih intervencija
- koriste se za praćenje „operativnih“ postignuća LRS -a, tj. „fizičkih“ proizvoda dobivenih kako bi se strategija provela
- proizlaze iz tipova operacija u sklopu LRS-a kojima se dopridonosi pojedinim mjerama (aktivnostima)

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Indikatori (pokazatelji) cilja/rezultata i mjera/aktivnosti

Pokazatelji [1]

- **pokazatelji cilja/rezultata (RESULT INDICATORS)** povezani su s ciljevima LRS odnosno s **prioritetima PRR (specifični ciljevi ZPP-a)**
  - koriste se za praćenje koji od ciljeva je postignut (ili će biti postignut)
  - rezultat predstavlja specifičnu dimenziju napretka kojim se potiče provedba određene politike, tj. ono što se namjerava promijeniti, uz doprinos osmišljenih intervencija (na pr. broj ljudi koji su prošli program obuke)
- **pokazatelji mjera/aktivnosti (OUTPUT INDICATORS)** povezani su **s mjerama PRR**
  - koriste se za praćenje „operativnih“ postignuća LRS -a, tj. „fizičkih“ proizvoda dobivenih kako bi se strategija provela (na pr. broj ljudi koji su našli posao nakon što su prošli program obuke)
  - rezultiraju provedbom intervencija (tipova operacija) u sklopu LRS kojima se doprinosi pojedinim mjerama

_----------

[1] Definicija preuzeta iz: Europska komisija, programsko razdoblje 2015. - 2020. – GUIDANCE DOCUMENT ON MONITORING AND EVALUATION –EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND AND COHESION FUND – Concepts and Recommendations http://EZ.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2015./rad/wd_2015_en.pdf

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Indikatori (pokazatelji) sadrže:

Za svaki pokazatelj treba navesti sljedeće informacije:

- **Definicija** – opisni dio pokazatelja (npr. izgrađene ceste)
- **Jedinica** – mjerna jedinica pokazatelja (npr. broj izg. cesta, kilometri izg. cesta itd.)
- **Početna vrijednost** – ovi podaci se odnose na početnu vrijednost u odnosu na koju se pokazatelj kasnije mjeri; potrebno je unijeti vrijednost i referentnu godinu, podatke koji se nalaze u OA – *izbjegavati nultu početnu vrijednost. Ako nemate kvalitetnu i relevatnu početnu vrijednost, upišite nulu, ali u fusnotu (ili u dodatke LRS) stavite objašnjenje*
- **Ciljana vrijednost** – ovi podaci odnose se na broj koji se želi postići, tj. što se očekuje postići provedbom strategije; ciljana vrijednost mora biti kvantificirana te pokazati vrijednosti koje se žele postići do 2023. (TARGETIRANA VRIJEDNOST)
- **Učestalost praćenja**– navesti koliko se često prikupljaju podaci vezani za pojedini pokazatelj tijekom provedbe LRS (polugodišnje/godišnje/u međuevaluacjskom - do 30.12.2018. i konačnom evaluacijskom razdoblju – do 30.12.2023.)
- **izvor –** navesti gdje se mogu pronaći podaci vezani za pojedini pokazatelj; dodatni izvori uz izvješća LAG-a

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Važno – poveznica sa ZPP 2014-2020

Metodologija za monitoring i evaluaciju ZPP-a 2014-2020 koja sadrži indikatore (alate) za mjerenje rezultata odnosno postignuća ciljeva koji postoje na 3 razine:

1. **Izlazni pokazatelji ("output indicators")** – prikazuju direktne "produkte" provedbe mjera (npr. visina investicija u obnovljive izvore energije putem određene mjere) – promatraju se na razini mjera II stupa ZPP-a (PRR), to su targetirane vrijednosti mjera u PRR
2. **Indikatori rezultata ("result indicators")** – prikazuju direktne efekte mjera (broj otvorenih radnih mjesta kao rezultat provedbe određene mjere, ukupan broj ostvarenih investicija) – promatraju se na razini prioriteta II stupa ZPP-a (PRR), to su specifični ciljevi ZPP-a
3. **Indikatori učinka („impact indicators") -** iznad su direktnih indikatora te trenutnog efekta, promatraju duže razdoblje (npr. stopa nezaposlenosti na ruralnim područjima) - promatraju se na razini doprinosa ciljevima općim cijevima ZPP *(op.a. vidite zadnje slajdove)*

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Što su mjere/aktivnosti za ostvarivanje ciljeva LRS ?

- mjere su intervencije i aktivnosti u nekom sektoru/području i predstavljaju okvir (polje) za pripremu i izradu konkretnih razvojnih projekata.
- mjere proizlaze iz prioriteta i strateških ciljeva i s njima tvore hijerarhijsku strukturu

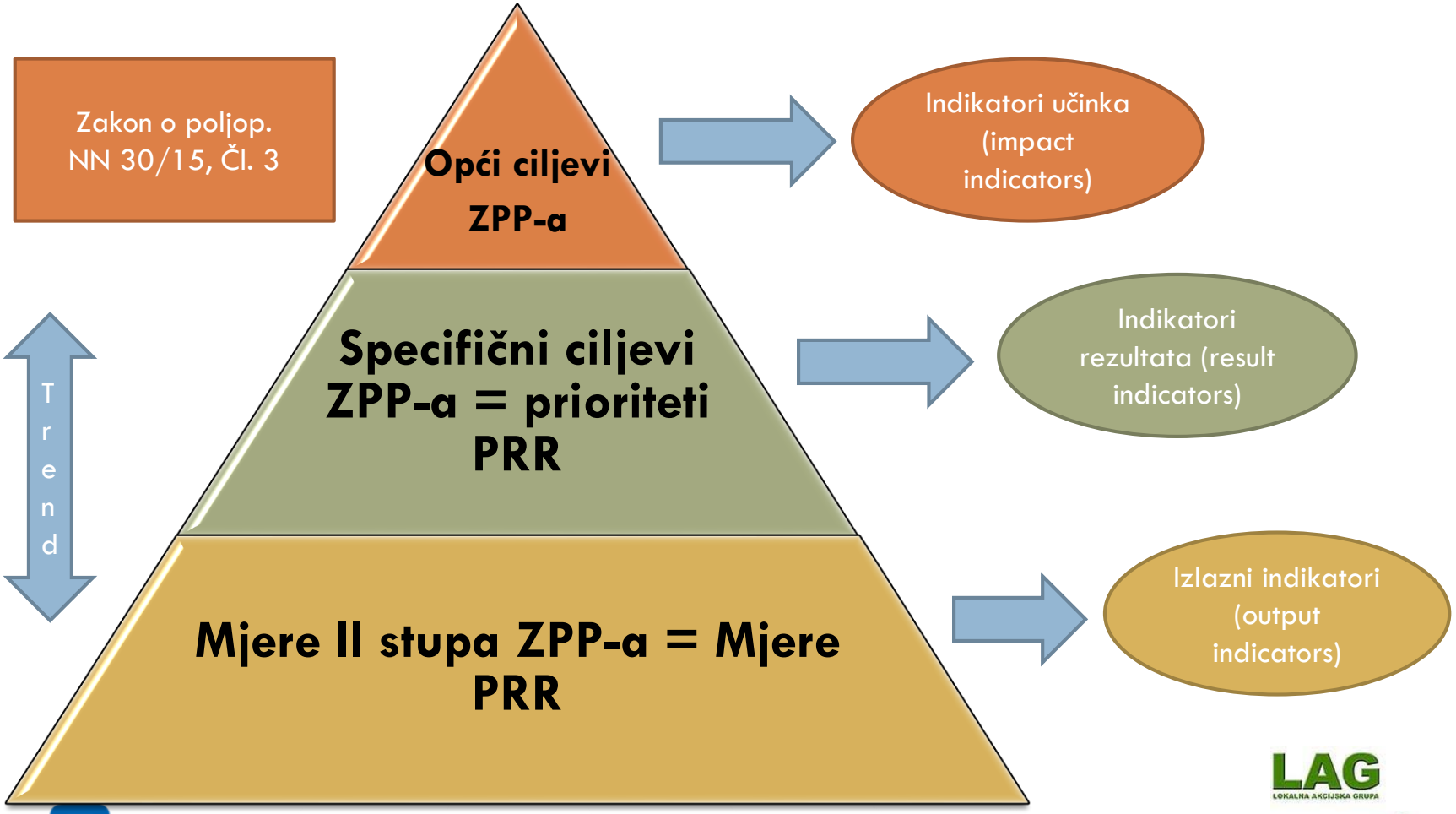
U procesu oblikovanja polazi se od toga da mjera:

- nije projekt već da će se u nekoj kasnijoj fazi pretvoriti u jedan ili više projekata
- treba direktno voditi ostvarenju prioriteta a onda i odgovarajućeg strateškog cilja
- daje podlogu za identifikaciju, razradu, prioritizaciju i selekciju razvojnih projekata

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Hierarhija indikatora u ZPP-u

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Stateški razvojni ciljevi LRS – zaključno

dugoročnog su karaktera, u okviru smjernica programa razvoja ruralnih područja nacionalne razine, ali s jasnim i urbano-ruralnim poveznicama (označiti ih 1. brojčanom razinom)

- Razvojni ciljevi moraju imati jasne **prioritetne mjere (odnosno *aktivnosti/u LFM su to grupe aktivnosti ili tzv. radni paketi*)** i njihove ciljeve (označiti ih 2. brojčanom razinom) - mogu biti razrađene na **pripadajuće tipove opracija** (označiti ih 3. brojčanom razinom) kojima će se provoditi ali obvezno moraju imati očekivane rezultate koji se žele postići te ciljane skupine koje će u njih biti uključene – VAŽNO - MJERE NISU PROJEKTI – VEĆ OKVIR ZA PROVEDBU
- **Ciljevi** moraju biti **mjerljivi putem sustava izlaznih indikatora i indikatora rezultata, po mogućnosti i – indikatora učinka**
- **Prioritetne mjere odn. aktivnosti nisu lista želja – one se temelje na stvarnim projektnim idejama, mogućnostima i potrebama područja,** dakle, moraju biti ostvarljive *(kod LAG-ova koji imaju ProgressLAG, analizirati uklapanje projektnih ideja u Mjere PRR i uskladiti planiranje s iskazanim potrebama dionika)*
- *Prije finalizacije prioritetnih mjera / aktivnosti – OBAVEZNA je izrada Baze projektnih ideja kojima se planira realizirati LRS (prikupljeni i analizirani projektni prijedlozi od svih sektorskih dionika kojima će se realizirati strategija – VAŽNA REALNA PROCJENA PROVEDIVOSTI)*
- **Ciljevi moraju minimalno biti usklađeni sa specifičnim ciljevima odnosno prioritetima (speficičnim cijevima) PRR 2014-2020 i općim ciljevima ZPP-a (horizontalni ciljevi M19)**

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Primjer tablice za izradu akcijskog plana

STRATEŠKI CILJ (*u LFM – to je specifični cilj*)	
Strateški cilj	Broj i naziv npr. br. 1 …….bla bla
Obrazloženje cilja	Opisati temeljem nalaza OA i SWOT-a (2 analitičke metode, kvantitativna i kvalitativna) i zašto ste ga odabrali za doprinos određenom prioritetu PRR. U ovaj tekstualni dio mogu se staviti i očekivani rezultati, oni ne moraju stajati posebno u tablici!
Financijska alokacija %	Ukupan zbroj predviđenih sredstava za provedbu tipova operacija, odnosno mjera, planiran za ugovaranje/provedbu do 2020. godine (*usuglašeno s MP*).
Očekivani rezultati	Ovaj dio može biti naveden pod opisom cilja. Opisati planirane očekivane rezultate do kraja programskog razdoblja (31.12.2023) – što se planira postići – opisno *(u LFM – to je naziv očekivanog rezultata)*.
Izlazni pokazatelji strateškog cilja odn. očekivanih rezultata	Ciljane kumulativne (iz TO) brojčane vrijednosti koje se planiraju postići do 31.12.2023. – indikatori rezultata (*mogu se prikazati i pod doprinosom prioritetima PRR – CMES indikatori*), doprinos targetiranim vrijednostima iz PRR za pojedine Mjere odn. prioritete!
Popis aktivnosti	Popis planiranih mjera odnosno aktivnosti/grupa aktivnosti *(u LFM to su WP – radni paketi za postizanje rezultata odnosno ciljeva)*

Primjer tablice za izradu akcijskog plana

MJERE *(u Vodiču je to „Aktivnost", to su u stvari grupe aktivnosti, odn. u LFM su to nazivni WP – radni paketi)*	
Naziv Mjere	Broj niže razine npr. 1.1 i naziv Mjere - to može biti Mjera iz PRR ili neka vaša tekstualna „cross-cutting" mjera koja će u sebi imati kombinaciju TO iz različitih mjera PRR
Obrazloženje Mjere	Kratka elaboracija zašto se odabrala ova Mjera te kako doprinosi ostvarenju strateškog cilja *(ovaj opis imate u opisu mjera u Pravilnicima za svaku mjeru ili u PRR u opisu mjera, ako pravilnik nije objavljen)*
Odgovorni za provedbu Mjere	Nositelji aktivnosti s partnerima koji će pomoći u pripremi i provedbi! Dakle, LAG s drugim potpornim organizacijama ili institucijama. Napomena: Ovdje nositelji NISU korisnici ni ciljane skupine!
Vremensko razdoblje za provedbu Mjere	Navedite godine u kojima planirate provoditi ove mjere npr. 2017, 2018 ili 2016 i 2019……ne morate sve provoditi u svim godinama programskog razdoblja! Imajte na umu – programsko razdoblje je 2016. - 2020.
Popis tipova operacija za provedbu Mjere	Iz popisa TO iz PRR koje se mogu provoditi kroz 19.2 navedite koji su to tipovi operacija – kada već ne možete imati ništa izvan okvira drugih mjera i podmjera
Popis indikatora Mjere	Popišite grupne indikatore iz PRR (možete dodati i neke svoje) kojima se mjeri doprinos pojedine mjere prioritetu/FP (opisani na razini indikatora prioriteta i fokus područja u PRR) koja sadržava uklopljene tipove operacija - vidite uputu na slijedećem slajdu

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Primjer tablice za izradu akcijskog plana

TIP OPERACIJE *(u Vodiču je to „tip operacije" a u LFM to su aktivnosti unutar pojedinih WP, odn. aktivnosti radnih paketa)*	
Naziv tipa operacije	Razina broja 1.1.1. pa copy-paste TO iz PRR ili Pravilnika - naziv tipa operacije - ne morate izabrati sve TO *ali možete dobiti manji broj bodova ako ne doprinosite SVIM proritetima - sukladno prijedlogu kriterija ocjenjivanja KVALITETE (?) LRS – bez obzira ima li to logike s vašim potrebama ili ne! Savjet: ipak prilagodite svojim potrebama a ne sustavu ocjenjivanja LRS koji je trenutno pogrešno postavljen!*
Korisnici	Isti oni koji su u Pravilnicima a ako ih nema onda ih uzmite iz PRR, za pojedini tip operacije
Aktivnosti unutar tipa operacije	Isti oni koji su u Pravilnicima a ako ih nema onda ih uzmite iz PRR, za pojedini tip operacije
Uvjeti prihvatljivosti	Isti oni koji su u Pravilnicima a ako ih nema onda ih uzmite iz PRR, za pojedini tip operacije
Iznosi potpore	**Najniži su oni iz Pravilnika ili PRR – a najviše određuje LAG, ali u okviru Pravilnika 19.2!** *(paziti na dinamiku i kumulativnost potrošnje)* **U domeni LAG-a!**
Intenzitet potpore 1. i 2.	**1. Isključivo onaj iz Pravilnika ili PRR + 2. dodatak LAG-a temeljem kriterija LAG-a za dodjelu više razine potpore! U domeni LAG-a! Max do 20%!**
Prihvatljivi troškovi	Isti oni koji su u Pravilnicima a ako ih nema onda ih uzmite iz PRR, za pojedini tip operacije
Neprihvatljivi troškovi	Isti oni koji su u Pravilnicima a ako ih nema onda ih uzmite iz PRR, za pojedini tip operacije
Kriterij odabira za tip operacije	**Potpuno u domeni LAG-a!** *Ne morate ih navoditi razrađenim brojčanim bodovanjem u ovoj fazi. Možete ih samo nabrojati.*
Indikator/i za tip operacije	Isti oni koji su u PRR za pojedini tip operacije koje odgovara ciljanom fokus području odnosno prioritetu, poglavlje 5.4 i 7 (tzv. kontekst pokazatelji ili zamjenski pokazatelji). Napomena: Različite podmjere (tipovi operacija) iste mjere doprinose različitim prioritetima i fokus područjima! Konačno, možete uključiti i svoje indikatore, ali + na obvezne i PRR!
Financijska alokacija iz proračuna LRS	Ukupna predviđena alokacija za ovaj tip operacije iz ukupnih sredstava za 19.2 odobrenih LAG-u za cijelo programsko razdoblje
Doprinos prioritetu/ima EPFRR	Opis učinaka, odnosno doprinos ostvarenju proriteta koji se temelje na indikatorima rezultata a odgovaraju indikatorima prioriteta u PRR poglavlje 5.4 i 7 (tzv. kontekst pokazatelji ili zamjenski pokazatelji). Možete ovdje dodatno elaborirati kako doprinosite ostvarenju prioriteta!

Indikatori za mjerenje provedbe učinka LRS (CMES indikatori)

Obavezan sadržaj LRS, 6.b (*objašnjenje za lakše razumijevanje prikaza učinaka LRS*):

- **Kumulativan prikaz doprinosa ciljeva LRS ostvarenju PRR** odnosno ZPP-a RH/EU a time i brojčani doprinos prioritetima EU 2020, detaljnije:
- **Svi indikatori postizanja ciljeva LRS koji doprinose postizanju prioriteta PRR** povezani su sa brojčanim doprinosom ciljevima ZPP-a a čime se direktno brojčano doprinosi postizanju 3 tematska prioriteta strategije razvoja Europa 2020
- Strateški ciljevi LRS doprinosom ciljevima ZPP-a time brojčano doprinose ostvarenju međusektorskih ciljeva M19 u Programu RR 2014.-2020.
- *Ujedno – **ako strateški ciljevi LRS jasno brojčano doprinose ostvarenju 6 prioriteta PRR** time ujedno doprinose ostvarenju **6 tematskih prioriteta Unije za ruralni razvoj Zajedničkog strateškog razvojnog okvira zemalja EU** (vidi Uredbu 1305/2013, Čl. 5) – koje je **RH ugradila u 8 od 11 razvojnih tematskih ciljeva RH** (Sporazum o partnerstvu RH i Europske Komisije, kao krovni strateški dokument za korištenje ESI fondova za programsko razdoblje 2014.-2020.)*
- Zaključno – **indikatori učinka prikazuju se u korelaciji strateškog cilja sa razinom prioriteta PRR** – *bolje se ne uvlačite u dodatnu elaboraciju da ne pogriješite, držite se samo jasno navedenih poveznica sa Programom ruralnog razvoja – ako ne dobijemo više informacija od MP*

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Ciljevi ZPP-a u RH (NN 30/15)

Ciljevi poljoprivredne politike, Članak 3. Zakona o poljoprivredi……citirano:

Za ostvarivanje održivog razvoja poljoprivrede te njezine gospodarske, ekološke i društvene uloge, ciljevi poljoprivredne politike u Republici Hrvatskoj su:

1. *poticanje konkurentnosti poljoprivrede, među ostalim, i kroz višenamjensku i tehnološki inovativnu proizvodnju prilagodljivu klimatskim promjenama te tehnološki moderniziranu prehrambeno-prerađivačku industriju*
2. *osiguranje održivog upravljanja prirodnim resursima i akcije protiv klimatskih promjena uz provedbu načela zaštite okoliša i prirode te očuvanje genetskih izvora*
3. *postizanje uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih gospodarstava i zajednica, uključujući stvaranje i zadržavanje radnih mjesta.*

Napomena: NE postoji direktna (shematska) poveznica prioriteta RR sa ciljevima ZPP-a a time ni međusektorskih ciljeva M19 - morate ih sami interpretirati, odnosno uklopiti – prikazati usklađenost vaših ciljeva i mjera sa 3 cilja ZPP-a te međusektorskih ciljeva M19

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

6 prioriteta PRR 2014.-2020.

Šest prioriteta nove politike ruralnog razvoja za razdoblje 2014. – 2020.:

1. poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima (razvoj baza podataka u ruralnim područjima; jačanje veza između poljoprivrede, šumarstva i znanstvenog sektora);
2. jačanje održivosti i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede, promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija te davanje potpore održivom upravljanju šumama;
3. promicanje organizacije prehrambenog lanca, dobrobiti životinja i upravljanja rizicima u poljoprivrednom sektoru;
4. obnavljanje, očuvanje i jačanje poljoprivrednih i šumskih ekosustava (bioraznolikost, voda, tlo);
5. promicanje učinkovitog korištenja resursa (vode i energije) i davanje potpore prelasku na gospodarstvo s niskom emisijom ugljika (korištenjem obnovljive energije, smanjenjem emisija stakleničkih plinova, očuvanjem i pohranjivanjem ugljika);
6. promicanje društvene uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj (jednostavnije otvaranje radnih mjesta, promicanje lokalnog razvoja, pojačana dostupnost informacijskih i komunikacijskih tehnologija)

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Inovativan i integrirani karakter LRS i doprinos horizontalnim ciljevima Programa

Inovativan i integriran karakter LRS sa jasno skazanim doprinosom horizontalnim ciljevima možete opisivati pod svakim ciljem zasebno ili izraditi posebno podpoglavlje u kojemu će to kratko opisati.

Međusektorski ciljevi su (iz PRR, M19), citirano:

1. ***Klimatske promjene*** *- u provedbi mjera iz LRS potrebno je osigurati da one pridonose prilagodbi i ublažavanju negativnih posljedica klimatskih promjena (posebno usmjerene na održive izvore energije i korištenje „zelene" energije).*
2. ***Zaštita okoliša*** *- LRS treba biti usmjerena na podizanje svijesti o važnosti zaštite okoliša te treba sadržavati i praktične mjere za smanjenje štetnih posljedica na okoliš kojima će se pridonositi i njegovoj zaštiti.*
3. ***Inovacije*** *- LAG u svojoj LRS treba opisati mogućnosti za identifikaciju integriranih i inovativnih lokalnih rješenja za lokalne probleme. U okviru provedbe LRS poželjno je podupirati inovativne projekte koji će doprinijeti rješavanju problema kod kojih ostale mjere ruralnog razvoja nisu postigle zadovoljavajući efekt*

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Ciljevi LEADER programa, PRR M19

Kriterij ocjenjivanja LRS: **Doprinos prioritetima EAFRD-a i <u>specifičnim ciljevima LEADER-a</u>**

- imajte ugrađeno i jasno vidljivo u LRS kroz različita poglavlja = citirano iz PRR, M19:

Ciljevi primjene LEADER pristupa u RH u razdoblju 2014. - 2020., a koji proizlaze iz uočenih snaga i slabosti te prilika i prijetnji su sljedeći:

- *promicanje ruralnog razvoja putem lokalnih inicijativa i partnerstva;*
- *unapređenje i promicanje politike ruralnog razvoja;*
- *podizanje svijesti o pristupu odozdo prema gore i važnosti definiranja lokalne strategije razvoja;*
- *povećanje razine edukacije i informiranosti ruralnog stanovništva;*
- *poboljšanje ruralnih životnih i radnih uvjeta, uključujući i dobrobit;*
- *stvaranje novih, održivih mogućnosti zarade;*
- *očuvanje i stvaranje novih radnih mjesta;*
- *diversifikacija gospodarskih aktivnosti*

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Ciljevi LEADER programa, PRR M19

Kriterij ocjenjivanja LRS: **Doprinos prioritetima EAFRD-a i <u>specifičnim ciljevima LEADER-a</u>**

- imajte ugrađeno i jasno vidljivo u LRS kroz različita poglavlja = citirano iz PRR, M19:

Specifičniji ciljevi:

- *ohrabrivanje i razvoj aktivnosti ruralnog stanovništva da zajednički djeluje putem projekata suradnje;*
- *razvijanje integriranih lokalnih razvojnih strategija i pripremanje njihove provedbe;*
- *promicanje lokalnih inicijativa i partnerstava uključivanjem lokalnih zajednica, poslovnih predstavnika i predstavnika lokalne uprave;*
- *transfer postignuća, iskustava i stručnog znanja, te*
- *dostupnost informacija i zaključaka.*

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Dodatak – više informacija

Zajednički strateški razvojni okvir zemalja EU

Uredba (EU) br. 1303/2013:

Članak 10.

definira što je ZSO – Zajednički strateški okvir – utvrđen je radi promicanja usklađenog, uravnoteženog i održivog razvoja Unije

Članak 9.

definira 11 tematskih ciljeva kojima se doprinosi strategiji Unije za pametan, održiv i uključiv rast (Europa 2020), kao i zadaćama pojedinih fondova u skladu s njihovim ciljevima koji se temelje na Ugovorima, uključujući ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju

Tematski ciljevi pretaču se u prioritete za pojedine ESI fondove i utvrđuju u pravilima za pojedine fondove – *tako se navedenih 11 tematskih ciljeva EU i RH – ostvaruju putem 6 proriteta EAFRD-a odnosno Programa ruralnog razvoja RH 2014.-2020.*

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Tematski ciljevi EU/RH i usklađenost sa razvojnim prioritetima Europa 2020 - informativno

EU 2020	Tematski prioriteti EU/RH usklađeno sa Strategijom Europa 2020	ERDF EFRR	ESF	CF KF	EAFRD EPFRR	EMFF EFPR
PAMETAN RAST	1. Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija	x			x	
	2. Poboljšani pristup, korištenje te kvaliteta informacijskih i komunikacijskih tehnologija	x				
	3. Jačanje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća, poljoprivrednog sektora te sektora ribarstva i akvakulture	x			x	x
ODRŽIV RAST	4. Podrška prijelazu prema ekonomiji temeljenoj na niskoj razini emisije CO2 u svim sektorima	x			x	x
	5. Promicanje prilagodbe na klimatske promjene, prevencija i upravljanje rizicima	x			x	
	6. Zaštita okoliša i promicanje učinkovitosti resursa	x		x	x	x
	7. Promicanje održivog prometa te uklanjanje uskih grla na ključnoj infrastrukturi prometne mreže	x		x		
UKLJUČIV RAST	8. Promicanje zapošljavanja i podrška mobilosti radne snage		x		x	x
	9. Promicanje socijalnog uključivanja te borba protiv siromaštva	x	x		x	
	10. Ulaganje u obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje	x	x		x	
	11. Jačanje institucionalnih kapaciteta te učinkovita javna uprava		x			

Europa 2020 – razvojna strategija zemalja EU

- **3 tematska prioriteta** su:
  - **Pametan rast** – razvoj gospodarstva zasnovanog na znanju i inovacijama
  - **Održiv rast** – poticanje gospodarstva koje je resursno učinkovitije, ekološki osviještenije i konkurentnije
  - **Uključiv rast** – gospodarstvo zasnovano na visokoj zaposlenosti koje treba doprinijeti društvenoj i teritorijalnoj koheziji

- Provedbom strategije, do 2020-te godine, **planirano je postići 5 glavnih ciljeva EU i RH (ugrađeno u Sporazum o partnerstvu):**
  1. **Zapošljavanje:** stopa zaposlenosti populacije u dobi 20-64, EU = 75%; **HR = 62,9%**
  2. **Istraživanje i razvoj:** ulaganja u istraživanje i razvoj = 3% BDP-a EU; **HR = 1,4%**

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Europa 2020 – razvojna strategija zemalja EU

3. **Klimatske promjene/energija:**
   - Smanjenje emisije stakleničkih plinova EU = za 30%, **RH = 20%**
   - Udio obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji, EU i **RH = 20%**
   - Povećanje energetske učinkovitosti za EU i **RH = 20%**
4. **Obrazovanje:**
   - postotak osoba koje rano napuste školovanje, EU = 10%; **HR = < 4%**
   - Postotak populacije u dobi 30-34 sa završenim III stupnjem obrazovanja, EU = 40%; **HR = 35%**
5. **Siromaštvo / socijalna isključenost:**
   - EU = 20 milijuna manje stanovnika u opasnosti od siromaštva
   - **RH = 150.000 manje stanovnika u opasnosti od siromaštva** *nego u 2012-toj (32,3% ukupne populacije)*

Više na: http://www.mgipu.hr/default.aspx?id=26279

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI

Molimo obvezatno proučite:

LEADER od incijative do metode, Vodič za poduku o LEADER pristupu;
2001; Europski opservatorij LEADER/AEIDL (HR prijevod, udruga ZOE, 2004.)

HVALA NA POZORNOSTI!

Ms Bojana Markotić Krstinić, IPMA/CMC, Glavni tajnik
LEDAER Mreža Hrvatske, Kurilovac 1, 47 280 Ozalj
tel:+385 47 731 400 (112), fax: +385 47 731 172
gsm: +385 91 4085 366
e-mail: glavni.tajnik@lmh.hr
www.lmh.hr

LEADER MREŽA HRVATSKE LEADER NETWORK CROATIA

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva

LAG LOKALNA AKCIJSKA GRUPA ZELENI BREGI